

Oude Prinsenweg: Over de aanleg van jagtwegen

Albert Rubrech

Toelichting

Hierbij publiceren wij enige brieven geschreven in 1681 en 1682. Zij hebben betrekking op de aanleg van jagtwegen door 't prinselijk hof. In dit geval de Oude Prinsenweg. De maalmannen, bezitters van de grond in het Putter- en Sprielderbos, lieten zich wel betalen. De hoge heren hadden recht van jacht, water en lucht, maar voor de wegen van 't jachtslot in 't Loo door de uitgestrekte bossen moesten ze wel hun portemonnee trekken. De brieven bevinden zich in het archief van de gemeente Harderwijk. Ze werden ons in kopie aangereikt door de heer Reijnt Knoppert, waarvoor we zeer dankbaar zijn.

De stukken zijn in Oudnederlands geschreven, maar bij rustig lezen, kom je wel achter de inhoud.

Hierbij nog de betekenis van enkele woorden:

laaren	- open plekken	holtrightter	- houtvester
pretenderen	- aanspraak maken	gesette	- bekwame
resolveren	- besluiten	roeij	- maat 3½ meter
verpondighe	- grondbelasting	ruijkeloos	- roekeloos
ordinare	- gebruikelijk	geaccordeert	- overeengekomen
bevelonghe	- aanbeveling	beholden	- bevatten
consideratie	- bezwaar	rouwe kaerte	- ruwe schets
deelingh	- bezit van een stuk		
bos			

Een vervolg op deze brieven is te vinden in het boek van Hacke-Oudemans, pagina 102. Dit boek is ter inzage aanwezig in de Puttense openbare bibliotheek. Deze brieven zijn gedateerd 22-7, 9-8 en 4-9 van 't jaar 1681.

Brief van 18 maart 1681

Well geboren Heer

Mijn Heer Van Wijnbergen tot den Oudenaller, gecommiteerde wegens
die Ridderschap des Quartiers van Veluwen
Present tot Nimwegen

Wel Gebooren Heer

Op het Eernstigh versoeck van mijn heer vanden Rosendall en U wel gebooren in name van sijn Hoocheijt den Prinse van Oranie etc. Soo is bij den Lant meeter Pauw bevonden dat die wech, dienende tot voornoemde sijn Hoocheijts vermaecklijckheijt, en voor soo veel als het Sprielse bosch is aengaende lanck te wesen 375 Roeden en die verdubbelt sijnde kooft 750 roede gaende meest en al door redelijck goet holt.

Oock sijn ons geene Laaren te voordeel gekoomen. Soo is heden naer gedaene publicatie en klokkeslach aen alle die presente malen ofte geerfdens gevraecht hoe veel dat bij den holtrichter en gecommiteerdens soude werden gepretentdeert voor die voornoemde wech, en dat op die voet, soo als het door die well gebooren heeren gecommiteerdens laest mael tot Gaerder en oock voormaels is voor gestelt. Soo is daer op bij meerderheijt van stemmen geresolveert, dat den holtrichter en gecommiteerdens in name van die geerfdens hier voor soudentenderen een somma van twee duysent carolij guldens ofte anders dat sijn hoocheijts goede geliefte mocht sijn om Jaerlijckx voor ons te betalen aen den ontvanger een derdendeel van die ordinare verpondighe, 't welcke weijnich meer als hondert gulden Jaerlijckx soude beloop.

Indien dit voorseide bij sijn hooch gemelte hoocheijt alsoo werde geaccepteerd, sal die geerdens aengenaem sijn ofte anders, soo bij u wel gebooren in name als voornoemt naerder comferentie mochte werden aengesteld, sult ons daer toe altydt bereijt willen vinden.

Sullen inmiddels, naer presentatie van onsen geringe dienst en bevelonghe. Godes altydt sijn en blijven

Mijn heer

U well geboorne onderdaenige dienaren

Melis Bessels Wincoop als holt Richter

hier toe gecommiteerdens Herm. Nuck, Dries Hillen, Johan Wincoop

Putten den 18 Maert 1681.

Brief van 23 maart 1681

Aen den Hoogh Edel Gebooren Heer

Sijbert van Wijnbergen tot Oldenaller, Gedeputeerde des Quartiers van Veluwen, tegenwoordigh Resideerende tot Nieuweeegen.

Hoogh Edel Gebooren Heer.

Het leste meeten inde Bossen (om dat het eenige daegen uijtgesteld was) is op verleeden maendagh, sijnde den 21 marti, geschiet soude anders eender bericht gedaen hebben, doch het geene daer nu van daen kan, is het geene volght.

De Kruijswegh in Speulder Bos, is te samen langh 1136 roeden, en deese 2 roeden breet genoomen komt het Bos daer door te verliesen 3 morgen vierhondert en achtensestigh vierkante Roeden.

De wegh in Sprielder Bos is langh 375 Roeden en komt het Bos daer door te verliesen een morgen een hondert en vijftigh vierkante Roeden dat is $1\frac{1}{4}$ morgen.

Aengaende het Hout daer het door gaet, dat ontloopt malkander niet veel, is in Sprielder Bos wel swaerder, maer in Speulder Bos doorgaans veel dichter.

Ende geheel buijten mijn kennis om daer bequaem (ten aensien vande waerden) van te kunnen oordeelen. Hebbe oock van niemant, hoe nau toegelijstert, het Hout hooren waerdeeren, maer spreecken alle vande grondt. Daer Uwe Hoogh Edele nu meede gissingen op sult kunnen maecken, om dat den in hout nu daer van bekent is.

Sende hier nevens eene Rouwe kaerte, daer uijt soo ick meene, voor die de gelegentheit onbekent is, eenige licht sal kunnen geschopt worden.

Waer meede Hoogh Edele Heer sal ick met onderdanigheit eijndigen. En na den Alderhooghsten bevoolen te hebben verblijve

Uwe Hoogh Edele Onderdanigen

Dirck Pauw

Harderwijck den 23 Marti 1681.

Brief van 6 juni 1682

Wel Gebooren Heer

Mijn Heer van Wijnbergen, Heer tho Oldenaller, etc., Gedeputeerde State des Quartiers van Veluwen, Burgemeester der stadt Harderwijck, althans op den Huijse Oldenaller.

Wel Geboren Heer en Neeff.

Doordien Brour Schrassert mij bekent gemaect heeft als dat u Wel Gebooren gaarn hadde het advijs van d' Holtrighten en hoe de selve best soudon oordelen dat de stobben in den Bosch op de bewuste passagie soudon konnen gerooijt en uijt gehaelt worden tot de minste schade van gemeltte Bosch; soo heb ick mijn Hulper daer over gesproocken, die nefens mij oordeelde, dat die Heeren die sijn Hoogheit daer toe soude believen te versoucken vrij meer kennis daer van soudon hebben als wij selve; doch om onse consideratien niet te verswijgen, soo oordelen wij dat het uijtrooten seer difficil en bijna ommogelijck sal sijn, maer meenen dat de Stammen een of 2 voeten in de gront van de aerde behoorden ontbloot te worden, en soo afgehouden sijnde met de selve aerde weder bedeckt. Wie nu hier toe best soudon konnen worden gebruijckt konnen wij niet seggen, maer geven u Wel Gebooren in bedencken off sulcks niet door gesette arbeiders soude konnen geschieden, om het selve off bij de roeijen of voor een gedeelte aen te nemen; want dat het selve door soldaten soude gedaen worden, sou niet alleen den omleggenden huijsman nadeligh en schadelijck sijn, maer oock door der selver ruijkeloosheit als met toeback als anders in ons verwecken een vreesse voor brant, waer door het geheele Bosch in assche sou konnen geleijt en soo menigh mensch die haer capitaeltjen alleen daer in bestaet tot een bedelaer gemaect worden, dogh ick sal mij op u Wel Gebooren voorsichtigheit verlaten. Alsoo de Klock slaet waer tegens ick versoght ben om het houwlijck tussen Capitein Schrassert en onse Night Witten te sluijten, en daer eerst een smeerige mondt te halen, ben ik genootsaeckt te eijndigen, en mij naest presentatie van mijnen geringen dienst, mij teecken en met de naem van te sijn

Wel Geboren Heer en Neeff

U Wel Geboren onderdanige Dienaer J. van Halewijn.

Harderwijck den 6 junij 1682

Met de maelen van 't Speulder bosch is volgens conditien van de passage geacordeert dat sullen hebben en beholden een heele deijlinge en 200 gulden

Die van Spriel $\frac{1}{2}$ Hoeve en 120 gulden.

Rekeningh over de Wegh door Sprieler Bos, na proportie van de geaccordeerde vergoedinge voor de wegh door Speulder Bos.

De Kruijs wegh door Speulder Bos volgens gedaene afbaekeningh; en breet twee Roeden begrijpt 2268 vierkante Roeden Landt.
En de wegh door Sprieler Bos 750 vierkante Roeden Landt.
Als nu de Deelingh, in Speulder Bos, gerekent wortt tegen 1000 gulden; dan is de $1\frac{1}{2}$ deelingh 1500 gulden.
En met de 200 gulden vergoedinge voorde onkosten samen 1700 gulden.
Als nu voor 2268 vierkante Roeden landt betaelt wort 1700 gulden, dan sal voor 750 vierkante Roeden lant moeten betaelt worden 562 gulden 3 stuijvers $6\frac{34}{189}$ penningen.

Vijfhondert twee en sestigh gulden, 3 stuijvers 6 penningen. Geen vierde part van een penningh meer.

Maer soo men de Rekeningh, wat voordeliger voor Sprieler Bos, begeerde gemaect te hebben. Dat is dat men de Deelingh van Speulder Bos stelde op 1200 gulden, dan is $1\frac{1}{2}$ Deelingh 1800 gulden.
En met de 200 gulden tot vergoedinge vande onkosten samen 2000 gulden.
Als nu voor 2268 vierkante Roeden Landt betaelt wort 2000 gulden, dan sal voor 750 vierkante Roeden Landt, Bos of gront, betaelt moeten worden 661 gulden 7 stuijvers $8\frac{40}{189}$ penningh.

Seshondert een en sestigh gulden, seven stuijvers acht penningen. Geen vierde part van een penningh meer.

+++